

Ngày soạn: 6/10/24

Ngày dạy: 7/10 – 31/10/24 (7A5, 7A6, 7A7, 7A8)

TIẾT 5, 6, 7, 8,: CHỦ ĐỀ 2: DI SẢN VĂN HOÁ PHI VẬT THỂ

TIÊU BIỂU Ở THÀNH PHỐ HÀ NỘI

I. MỤC TIÊU

1. Mục tiêu

Sau bài học này, HS sẽ:

- Kể tên được các loại hình di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.
- Mô tả được một số nét chính về các di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.
- Giới thiệu được những giá trị của di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội với người thân và cộng đồng.

2. Năng lực

*** Năng lực chung:**

- Năng lực tự chủ và tự học: Biết chủ động, tích cực thực hiện nhiệm vụ nhằm hoàn thành nội dung bài học.
- Năng lực giao tiếp và hợp tác: Trao đổi, hợp tác với bạn trong nhóm hoàn thành nội dung bài học.

*** Năng lực chuyên biệt:**

- Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học: Vận dụng kiến thức, kĩ năng để giới thiệu những giá trị của di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội với người thân và cộng đồng.
- Năng lực tìm hiểu: Khai thác thông tin, phát triển năng lực sử dụng tranh

ảnh để mô tả một số nét chính về các di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.

3. Phẩm chất

- Chăm chỉ : Có tinh thần tự học, chăm chỉ, nhiệt tình tham gia các hoạt động của bài học.

- Trách nhiệm : Có ý thức bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Đối với giáo viên

- Tài liệu GDĐP thành phố Hà Nội 7.
- Máy tính, máy chiếu.
- Tranh ảnh, video liên quan đến nội dung bài học.
- Giấy A0.
- Phiếu học tập (nếu có).

2. Đối với học sinh

- Tài liệu GDĐP thành phố Hà Nội 7.
- Đọc trước bài học trong SGK và chuẩn bị nội dung cho phần đóng vai hướng dẫn viên du lịch ở mục 2.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

A. HOẠT ĐỘNG KHỞI ĐỘNG

a. Mục tiêu: Kích thích nhu cầu tìm hiểu di sản văn hóa phi vật thể của thành phố Hà Nội

b. Nội dung: Tình huống và phần câu hỏi ở phần mở đầu trong SGK.

c. Sản phẩm học tập: Hình 2.1 : Múa rối nước ; hình 2.2 : Lễ hội làng Triều Khúc ; hình 2.3 : Cốm làng Vòng ; hình 2.4 : Kéo co ngòi (Long Biên-Hà Nội).

d. Tổ chức thực hiện:

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV yêu cầu HS thảo luận theo cặp: Quan sát các bức hình sau và cho biết:

- + Đây là những di sản văn hoá truyền thống nào ở Hà Nội?
- + Kể tên những di sản văn hoá phi vật thể khác ở Hà Nội mà em biết.

Hình 2.1.

Hình 2.2.

Hình 2.3.

Hình 2.4.

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- HS quan sát tranh, thảo luận theo cặp đôi và thực hiện yêu cầu.
- GV hướng dẫn, hỗ trợ HS (nếu cần thiết).

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện 1-2 HS trả lời câu hỏi.
- GV mời HS khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Đánh giá kết quả, thực hiện nhiệm vụ học tập

- GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức.

- GV dẫn dắt HS vào bài học.

B. HOẠT ĐỘNG HÌNH THÀNH KIẾN THỨC

Hoạt động 1: Tìm hiểu các loại hình di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội

a. Mục tiêu: Kể tên được các loại hình di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội; Mô tả được một số nét chính về các di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.

b. Nội dung: HS thảo luận cặp đôi.

c. Sản phẩm học tập: sản phẩm của HS.

d. Tổ chức hoạt động :

HOẠT ĐỘNG CỦA GV - HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>Bước 1 : GV chuyển giao nhiệm vụ học tập</p> <p>- GV yêu cầu HS thảo luận theo cặp đôi: Đọc thông tin trong SGK, em hãy:</p> <p>+ <i>Giới thiệu các loại hình di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội.</i></p> <p>+ <i>Trình bày ý nghĩa của các di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội.</i></p> <p>- GV trình chiếu hình ảnh:</p>	<p>1. Các loại hình di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội</p> <p>- Di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội có nhiều loại hình đa dạng, phân bố khắp 30 quận, huyện, thị xã.</p> <p>- Một số loại hình di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở Hà Nội:</p> <p>+ Lễ hội truyền thống.</p> <p>+ Nghệ thuật trình diễn dân gian.</p> <p>+ Tập quán xã hội và tín ngưỡng.</p> <p>+ Nghề thủ công truyền thống.</p>

Hình 2.5. Lễ hội đền Cổ Loa (huyện Đông Anh)

Bước 2 : HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- HS thảo luận, đọc thông tin SGK, quan sát hình SGK và trả lời câu hỏi.
- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3 : Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện HS trả lời câu hỏi.
- GV mời đại diện các nhóm khác nhận xét, bổ sung. GV giúp HS tóm tắt những thông tin vừa tìm được để đúc kết thành kiến thức bài học.

Bước 4 : Đánh giá kết quả, thực hiện nhiệm vụ học tập

- GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức và rút ra kết luận:
- GV chuyển sang nội dung mới.

- Ý nghĩa:

+ Di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội phản ánh đời sống tinh thần, tập quán, tín ngưỡng của người dân.

+ Đây là tài sản vô giá của nhân dân Hà Nội, là một bộ phận và làm phong phú thêm nền văn hoá Việt Nam.

+ Các di sản văn hoá phi vật thể góp phần giáo dục tinh thần yêu nước, lòng tự hào về bề dày văn hoá của mảnh đất nghìn năm văn hiến

Hoạt động 2: Tìm hiểu một số di sản văn hóa phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội

a. Mục tiêu: Giới thiệu được những giá trị của di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội với người thân và cộng đồng.

b. Nội dung: HS đóng vai hướng dẫn viên du lịch.

c. Sản phẩm học tập: sản phẩm của HS.

d. Tổ chức hoạt động :

HOẠT ĐỘNG CỦA GV - HS	DỰ KIẾN SẢN PHẨM
<p>Bước 1 : GV chuyển giao nhiệm vụ học tập</p> <p>- GV nhắc lại yêu cầu đã giao cho HS về nhà chuẩn bị từ tiết trước: Lớp chia thành 4 nhóm chuẩn bị các nội dung:</p> <p>+ <i>Nhóm 1:Giới thiệu về Hội Gióng đền Phù Đổng và hội Gióng đền Sóc.</i></p> <p style="text-align: center;"><small>Hình 2.7. Hội Gióng đền Sóc (huyện Sóc Sơn)</small></p> <p>+ <i>Nhóm 2: Giới thiệu về ca trù.</i></p>	<p>2. Một số di sản văn hóa phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội</p> <p>a. Hội Gióng đền Phù Đổng và hội Gióng đền Sóc</p> <p>- Mục đích: tưởng nhớ Phù Đổng Thiên vương hay còn gọi là Thánh Gióng và cầu mong một năm mưa thuận gió hoà, gặp nhiều may mắn và thuận lợi.</p> <p>- Hội Gióng đền Phù Đổng:</p> <p>+ Thời gian: ngày 7 đến ngày 9 tháng 4 âm lịch.</p> <p>+ Hoạt động chính: mô phỏng sinh động diễn biến các trận đánh của Thánh Gióng với giặc Ân; các nghi lễ cầu mưa thuận gió hòa, trò chơi dân gian.</p>

Hình 2.8. Ca nương Phó Thị Kim Đức biểu diễn ca trù tại Hà Nội

+ *Nhóm 3: Giới thiệu và thực hiện ở lớp nghi lễ kéo co ngòi đèn Trần Vũ.*

Hình 2.9. Nghi lễ kéo co ngòi truyền thống đèn Trần Vũ (quận Long Biên)

+ *Nhóm 4: Giới thiệu về nghề làm gốm, sứ ở làng Bát Tràng.*

Hình 2.10. thợ gốm Bát Tràng đang tạo dáng cho sản phẩm

- Hội Gióng ở đền Sóc:

+ Thời gian: diễn ra từ ngày 6 đến ngày 8 tháng 1 âm lịch.

+ Hoạt động chính: chuẩn bị vật tế lễ, tắm tượng, tục “cướp hoa tre”, tục chém “tướng” (giặc).

=> Cả 2 lễ hội đều được UNESCO công nhận là Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại vào tháng 11 năm 2010.

b. Ca trù

- Ca trù là nghệ thuật hát thơ, gắn liền với lễ hội, phong tục, tín ngưỡng, văn chương, âm nhạc, triết lí sống của người Việt.

- Những năm trước Cách mạng tháng Tám năm 1945, phố Khâm Thiên là “địa danh ca trù” nức tiếng ở Hà Nội.

- Một số nghệ nhân tiêu biểu: Quách Thị Hồ, Nguyễn Thị Chúc, Phó Thị Kim Đức...

- Tuy nhiên, ca trù dần mai một do bị coi là tàn tích của chế độ phong kiến.

- Năm 2009, UNESCO đưa ca trù vào danh mục Di sản văn hoá phi vật thể

Hình 2.11. Một số sản phẩm gốm, sứ Bát Tràng

Các nhóm sẽ đóng vai hướng dẫn viên du lịch để báo cáo sản phẩm.

- GV cho HS theo dõi đoạn video về bài ca trù “Hồng hồng, tuyết tuyết” và nêu cảm nhận của bản thân.

- Link: [https://www.youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=41z5HiWIAOs&ab_channel=L%E1%BA%A1cH%E1%BB%93ng)

[/watch?v=41z5HiWIAOs&ab_channel=L%E1%BA%A1cH%E1%BB%93ng](https://www.youtube.com/watch?v=41z5HiWIAOs&ab_channel=L%E1%BA%A1cH%E1%BB%93ng)

Bước 2 : HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- HS thảo luận, đọc thông tin SGK, quan sát hình SGK và trả lời câu hỏi.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3 : Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- GV mời đại diện HS trả lời câu hỏi.

- GV mời đại diện các nhóm khác nhận xét, bổ sung. GV giúp HS tóm tắt những thông tin vừa tìm được để đúc kết thành kiến thức

cần bảo vệ khẩn cấp.

- Trong những năm qua, Hà Nội có nhiều câu lạc bộ và nhóm ca trù được tổ chức, sinh hoạt thường xuyên. Hoạt động của các câu lạc bộ góp phần bảo tồn, phát huy nghệ thuật ca trù trong cuộc sống hiện đại, duy trì sức sống lâu bền cho di sản.

c. Nghi lễ kéo co ngòi đèn Trấn Vũ

- Địa điểm: thôn Ngọc Trì, phường Thạch Bàn, quận Long Biên.

- Thời gian: ngày 3 tháng 3 âm lịch.

- Tiến trình:

+ Chuẩn bị lễ vật dâng Thánh.

+ Nghe thẻ lệ, bốc thăm và đại diện hai đội lên nâng cây song (dùng để kéo co) ba lần theo nghi lễ để mang song ra nơi kéo.

+ Mỗi đội kéo thường có 15 - 19 người và 1 tổng cò. Dây kéo được luôn qua cột đồng trụ.

+ Diễn ra: đồng ruộng hoặc nền đất.

+ Các trai làng trong đội ngòi bệt xuống đất, chân co, chân duỗi lấy gót chân làm điểm tựa để kéo nên được gọi

<p>bài học.</p> <p>Bước 4 : Đánh giá kết quả, thực hiện nhiệm vụ học tập</p> <ul style="list-style-type: none"> - GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức và rút ra kết luận: - GV chuyển sang nội dung mới. 	<p>là kéo co ngồi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ý nghĩa: Nghi lễ kéo co ngồi được thực hành với mong ước mưa thuận, gió hoà, mùa màng bội thu của cư dân nông nghiệp, tăng cường tinh đoàn kết trong cộng đồng. <p><i>d. Nghề làm gốm, sứ ở làng Bát Tràng</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Địa điểm : xã Bát Tràng, huyện Gia Lâm. - Thời gian: có từ thời Lý khi vua Lý Thái Tổ dời đô từ Hoa Lư ra Thăng Long. - Để làm ra một sản phẩm gốm, sứ người thợ Bát Tràng phải trải qua rất nhiều công đoạn khác nhau. - Sản phẩm nổi tiếng : nổi tiếng với các dòng men đặc trưng: men ngọc, men nâu, men trắng, men rạn. - Ý nghĩa: Nghề gốm, sứ làng Bát Tràng không chỉ là hoạt động kinh tế chủ đạo của người dân mà còn góp phần gìn giữ, phát huy giá trị văn hoá của cả dân tộc.
--	--

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu: HS sử dụng kiến thức, kỹ năng đã học trong bài để giải quyết các vấn đề tình huống, bài tập nhằm khắc sâu kiến thức bài học.

b. Nội dung: Bài tập trong phần Luyện tập SGK

c. Sản phẩm học tập: Đáp án bài tập phần Luyện tập SGK

d. Tổ chức thực hiện:

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV yêu cầu HS hoàn thành bài tập Luyện tập:

1. Lập bảng tóm tắt một số di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở thành phố Hà Nội.

STT	Tên di sản	Địa bàn	Lịch sử hình thành	Hoạt động/ giá trị tiêu biểu	Danh hiệu/ Năm ghi nhận
1	Ca trù	?	?	?	?
2	Hội Gióng đền Phù Đổng	?	?	?	?
3	Hội Gióng đền Sóc	?	?	?	?
4	Nghi lễ kéo co ngôi đền Trấn Vũ	?	?	?	?
5	Nghề làm gốm, sứ làng Bát Tràng	?	?	?	?

2. Thông qua việc tìm hiểu các di sản văn hoá phi vật thể tiêu biểu ở Hà Nội, em có nhận xét gì về đời sống văn hoá của người dân Hà Nội.

D. HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG

a. Mục tiêu: Học sinh vận dụng vào bài học để giải quyết vấn đề thực tiễn cuộc sống, phát huy tính tư duy và khả năng sáng tạo.

b. Nội dung: Bài tập trong phần Vận dụng SGK

c. Sản phẩm học tập: Đáp án bài tập phần Vận dụng SGK

d. Tổ chức thực hiện

Bước 1: GV chuyển giao nhiệm vụ học tập

- GV nêu yêu cầu:

1. Sưu tầm thông tin, tranh ảnh về một di sản văn hoá phi vật thể ở nơi em sinh sống.

2. Giới thiệu một di sản văn hoá phi vật thể ở thành phố Hà Nội mà em yêu thích theo hình thức tự chọn: thuyết trình, video, triển lãm tranh, poster, đóng kịch, trình diễn văn nghệ,...

Bước 2: HS thực hiện nhiệm vụ học tập

- HS kiến thức đã học, kiến thức thực tế và thảo luận về nhiệm vụ.

- GV hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ HS nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động và thảo luận

- HS báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ.

- GV mời HS khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4 : Đánh giá kết quả, thực hiện nhiệm vụ học tập

- GV đánh giá, nhận xét, chuẩn kiến thức, kết thúc tiết học.

*** Hướng dẫn về nhà**

- Ôn lại kiến thức đã học.

- Làm bài tập được giao.